

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XII * БРОЈ 239. * 10. СЕПТЕМБАР 1983.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

СЈЕДНИЦА ОПШТИНСКОГ КОМИТЕТА САЗЕЗА КОМУНИСТА

ЕКОНОМСКА СТАБИЛИЗАЦИЈА - НАЈПРЕЧА ОБАВЕЗА

У свим срединама у општини као најпреча обавеза у остваривању задатака дугорочног програма економске стабилизације предстоји неизоставно окретање раду, производњи, стварању материјалних добара и вриједности, обогаћивању туристичке понуде као основе привређивања, што представља предуслов за јачање друштвеног, а тиме и личног стандарда радних људи и грађана. На том, како се оцјењује, ни мало лаког путу неопходно је да се успостави и ојача идејно-политичко јединство свих самоуправних социјалистичких снага организованих у Социјалистичком савезу радног народа, уз посебну одговорност Савеза комуниста. То је суштинска порука са сједнице Општинског комитета Савеза комуниста на којој се расправљало о превазилажењу сложеног и тешког стања у привређивању и друштвено-економским односима у садашњим условима. У раду сједнице учествовали су најодговорнији комунисти у друштвено-политичким и организацијама удруженог рада, као и секретар Председништва и извршни секретар у Председништву ЦК СК Црне Горе Велисад Вуксановић и Марко Шпадијер.

У средишту активности органа и организација Савеза комуниста и других организованих социјалистичких снага у општини треба да буде борба за даљи друштвено-економски и материјални развој удруженог рада, а тиме и друштвено-политичке заједнице у цјелини и на основама социјалистичког самоуправљања, на гласио је у уводном излагању секретар Председништва ОК СК Владо Дулетић. Он је указао на бројне проблеме који нашу средину оптерећују, као и на начине и путеве њиховог превазилажења.

НЕОПХОДАН ОБРАЧУН С НЕРАДОМ

Указујући на присуство нерада у многим срединама, нагласио је да такви не могу да рачунају на „монопол“ радног мјеста и додао:

У ситуацији када појединци очигледно не остварују своје радне обавезе не треба штити монопол радног мјеста и паразитски начин живота на рачун другог... Сигурност свакако ваља сачувати, с тим што се за њу треба борити радом, а не спавајући.

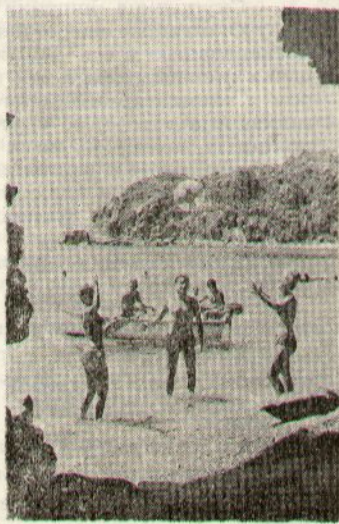
Дулетић истиче да убудуће треба развијати и јачати поред политичке и материјалну одговорност свих субјеката привређивања и самих запослених. У свим срединама треба донијети кокретне оперативне плано-

ве и програме активности да остваривању дугорочног програма економске стабилизације, с јасном назнаком носиоца послова, динамиком извршавања и методом праћења планираних задатака. Заложено се за неизоставно преиспитивање реалности и квалитета усвојених санационо-стабилизационих програма у удруженом раду и другим срединама.

ТУРИЗАМ — СТАЛНА БРИГА

Посебне обавезе пред удружени рад стоје на обезбјеђивању континуираних цјелогодишњих активности на плану даљег обогаћивања и подизања квалитета туристичких услуга. Упоредо с тим непрестано се мора радити на проширивању материјалне базе у овој грани која представља основ развоја привреде на подручју гдје природни ресурси ни изблиза нису искористиће ни. Посебну пажњу треба посветити изградњи „офизивне стратегије наступа туристичке привреде на домаће и инострано тржиште“ и да се убудуће у пословању што је могуће више искључе „непредвиђене околности“, „виша сила“ и сличне синтагме иза којих се најчешће крију нерад, неодговорност и незнање.

И поред овогодишњих задовољавајућих туристичких токова у Будви, Бечићима, Светом Стефану и Петровцу, крајњи ефекти пословања представљају велику непознаницу. За то постоје бројни разлози. Као

На плажи Могрен

прво, трошкови пословања расли су изненађујуће непредвиђено. У посебно тешкој ситуацији нашле су се ООУР „Палас“ и „Хотели Бечићка плажа“ због незормално високих обавеза по кредитима, као и тенденције сталног повећања каматних стопа, а њихова економска помоћ слаби и због раста законских и других облика друштвених давања. Нерационална улагања у протеклом периоду и недовољне тржишне валоризације капацитета упућују да ће ООУР „Палас“ и „Авала“ негативне финансијске резултате остваривати и у наредним годинама. У ништа мање завидном положају налази се и ООУР „Хотели Бечићка плажа“ којој су камате на инокре-

дит подигнуте за санацију хотела послје земљотреса већ три пута увећане. Од првобитних 190 милиона кредитне обавезе су им дјеловањем инфлације нарасле на 610 милиона динара и сваки даном постају све веће. За највећу ООУР у саставу „Монтенегротуриста“ која до сада није знала за губитке, та је обавеза постала несавладива и, да би је колико-толико превазишли, неопходна им је помоћ шире друштвено-политичке заједнице.

— ООУР „Палас“, „Авала“ и „Хотели Бечићка плажа“ планирањем губитака не могу са себе скинути одговорност у погледу остваривања негативних резултата пословања. Напротив та ситуација их посебно обавезује на максималну мобилизацију сопствених снага и активирања унутрашњих резерви у циљу заустављања битак и враћања у зону позитивних резултата пословања, рекао је Владо Дулетић.

ЗАТВОРЕНOST СИЗ-ова

Душан Лијешевећ је указао на мноштво проблема и тешкоћа у дјеловању и (не)раду СИЗ-ова материјалне производње, неизграђене политике захватања и планирања средстава и употребе градске ренте. У пр-

вом реду, мисли се на СИЗ становања и СИЗ за изградњу и комуналну дјелатност. Указано је и на неадекватну организованост Завода за изградњу и уређење који обавља стручне послове за потребе ова два СИЗ-а, због чега проистичу многе слабости које се огледају и ниском нивоу инфраструктуре, што све има одраза на девалмирање туристичке понуде у општини.

Било је ријечи и о пропустима и слабостима у раду органа управе и неопходности њиховог реорганизовања.

Учествујући у расправи, секретар Председништва ЦК СК Црне Горе Велисад Вуксановић је нагласио да је у превазилажењу проблема економског живота у садашњој ситуацији напосто неопходно завођење ванредних мјера. Истакао је потребу брзог и енергичног рашчишћавања негативних тенденција у „Монтенегротурист“ и заложено се да се већ сада отпочне с припремама наредне туристичке сезоне, указујући на неодговорна понашања у вези повећања цијена, као и на посљедице које такви поступци доносе. Изнио је мишљење да је партијска организација Будве у посљедње вријеме почела да ради на нов начин и да то потврђује увјерење да Савез комуниста и друге организоване самоуправне социјалистичке снаге заједничким дјеловањем и осмишљеним акцијама могу успјешно да превладају тренутне тешкоће. Сматра да је у Будви у посљедње вријеме изграђено потребно јединство међу водећим структурама, па је нагласио:

— Активности на спровођењу дугорочног програма економске стабилизације морају се спроводити у ООУР-има и свим другим срединама. Као прво морамо се упознати с њеном суштином и циљевима и обезбиједити пуну координацију у раду. Економска ситуација је изузетно сложена и да би битку добио Савиз комуниста мора далеко боље да се организује. Морамо радним људима и посебно омладини отворено рећи тешкоће у које смо запали.

Д. Новаквић

НОВИ ПРОСТОРИ ЗА ГРАДЊУ

У Заводу за изградњу и уређење завршена је ревизија два детаљна урбанистичка плана — на селу Под магистралом у Будви и центра Петровца. Њиховом ревизијом, како истиче одговорни архитекта у Заводу Иван Кузнецов, „откривени“ су простори за градњу нових објеката.

Ревизијом детаљног урбанистичког плана насеља Под магистралом обезбијеђен је простор по вршине два и по хектара за изградњу 209 станова у зградама за колективно становање. Архитекта Лазар Сијерковић, који је урадио ревизију овог плана, истовремено је дао рјешење за изградњу градске улице од зграде Поште до Јадранског сајма, којом треба да се регулише градски саобраћај. У приземљима стамбених

зграда, које ће се налазити с њене једне и друге стране, предвиђа се више мањих трговинских и угоститељских локала. Одређени су и простори за неколико паркиралишта, зелене површине и дјечја игралишта.

Архитекта Миланка Вуковић је кроз ревизију детаљног урбанистичког плана центра Петровца дала рјешења за угоститељско-трговинске и друге садржаје на простору гдје се налазио хотел „Олива“. Одређене су локације за зграду поште, банке, дома здравља и трговине, као и за колективну стамбену градњу.

Посебна пажња обрађена је на нови изглед старог дијела Петровца и садржаје који ће се у њега добити. Опредјељење је да се у овај дио насеља врате стални стано-

вници и да он живи пуни животом лјети и зими. У приземљу зграда планира се више разноврсних локала који туристичку понуду овог лјета валишта треба да учине још богатијом и атрактивнијом. Препорука урбаниста је да се не дозволи да се стари дио Петровца претвори у насеље викендаша, с обзиром да се већ врши притисак од стране особа које живе у већим центрима да у обновљеном Петровцу купе станове за одмор.

Препорука урбаниста је да се више не дозволи доградња и изградња зграда у насељу Медиски крш, јер је досадашњим санацијама и доградњама овај дио озбиљно нарушен и да га као архитектонски стари амбијент треба сачувати.

Н. Д.

ПРИВРЕМЕНЕ МЈЕРЕ У РАД- НОЈ ЗАЈЕДНИ- ЦИ СИЗ-а ЗА ЗАПОШЉАВА- ЊЕ

Општински друштвени правобранилац самоуправљања оцијенио је да су у Радној заједници СИЗ-а запошљавања битно поремећени самоуправни односи, који су изражени кроз непостојање самоуправних општинских аката, неблаговремено предузимање дисциплинских мјера, лоше међуљудске односе, нередовно и неблаговремено информисање, неостваривање самоуправне радничке контроле, непостојања органа управљања, па је, ради остваривања друштвене заштите самоуправних права и друштвене својине, предложио Скупштини општине именовање привременог органа са законом утврђеним правима и дужностима и привремено ограничење остваривања одређених самоуправних права радних људи у органима управљања.

Скупштина општине усвојила је предлог Општинског друштвеног правобраниоца самоуправљања и, у складу са законом, образлагала Комисију за утврђивање услова за предузимање привремених мјера, у којој су именовани: **Жарко Пламенац** (председник), **Ристо Кривокапић**, **Михаило Ивановић**, **Радован Радоман**, **Владимир Станишић**, **Недељка Менић**, представник Општинског вијећа синдиката и представник Општинске конференције ССРН.

Задатак је Комисије да на основу предлога Општинског друштвеног правобраниоца самоуправљања и важећих прописа поднесе извјештај до 25. септембра Скупштини општине о условима за предузимање мјера према Радној заједници СИЗ-а за запошљавање

Образован Општински комитет за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту

У складу с одредбама новог Закона о општенародној одбрани, на предлог Општинског комитета СК Будва, Скупштина општине донијела је одлуку о образовању Општинског комитета за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту. Чине га секретар Председништва ОК СК, председник Скупштине општине, председник ОК ССРН, командант Општинског штаба ТО, начелник Општинског одјељења за народну одбрану, начелник Општинског одјељења за унутрашње послове и старјешина јединице ЈНА.

Општински комитет у смјерава и координира мјере и активности у остваривању јединствених циљева и задатака општенародне одбране и друштвене самозаштите, оперативнo-политички прати и процјењује ситуацију и конкретне појаве, које угрожавају уставни поредак, безбједност и одбрамбену способност општине и у вези с тим предузима одговарајуће мјере, подстиче активност органа и организација у остваривању општенародне одбране и друштвене самозаштите, прати и подстиче активност Комитета у основним и другим организацијама удруженог рада и мјесним заједницама, обезбјеђује благовремено и ефикасно дјеловање одбрамбено-самозаштитног система на јединственим основама у припремама и акцијама, као и остваривање Уставом утврђене одговорно-

сти Савеза комуниста за заштиту социјалистичке револуције и социјалистичких самоуправних друштвених

односа, обезбјеђује усаглашавање планова за друге ванредне прилике с плановима одбране.

ОСНОВАНА ОПШТИНСКА ВАТРОГАС- НА ЈЕДИНИЦА

Скупштина општине донијела је одлуку о оснивању Општинске ватрогасне јединице ради спровођења превентивних мјера заштите од пожара, његовог гашења и спасавања људи и имовине угрожених пожаром и елементарним непогодама. То је самостална организација у којој се унутрашњи односи заснивају на принципу командовања и радне дисциплине. Командир јединице је дисциплински старјешина и у погледу права, дужности и одговорности радника и самоуправљања има права и дужности функционера који руководи општинским органом управе. Именује га и разрјеђава дужности Скупштина општине.

Ватрогасна јединица је дужна да пружа помоћ ватрогасним друштвима, а у остваривању друштвене самозаштите сарађује с радним људима, грађанима, организацијама удруженог рада, мјесним заједницама, самоуправним интересним заједницама и другим субјектима друштвене самозаштите, подстиче их и помаже у остваривању њихових права и дужности.

Средства за рад ове јединице обезбјеђују се од СИЗ-а за заштиту од пожара, као и од накнада за услуге.

Скупштина општине је за командира Ватрогасне заједнице именovala **Сава И. Зеца**, инжењера заштите на раду, досадашњег радника ООУР „Авала“.

Оснивањем СИЗ-а за заштиту од пожара, Општинске ватрогасне јединице и именовањем њеног командира, створени су услови за рад ове веома значајне организације, којој треба пружити сталну подршку и помоћ.

САГЛАСНОСТ НА СТАТУТ ФОНДА ЗА ОБНОВУ СТАРОГ ГРАДА

Скупштина општине дала је сагласност на Статут Фонда за обнову и ревитализацију Старог града. Доношењем одлуке о оснивању Фонда, именовањем вршиоца дужности директора Фонда, конституисањем Скупштине и избором Извршног одбора створени су основни услови за почетак рада Фонда.

УСТУПАЊЕ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА

Скупштина општине дала је Самоуправној интересној заједници за изградњу и комуналну дјелатност честицу земљишта 1239 КО Подострог површине 6.166 м² ради изградње и уређења дијела Словенске плаже од Грђевице до хотела „Парк“. Није усвојен захтјев да се средства од накнаде за ово земљиште уступе Ауто-мото друштву ради измјештања на другој локацији.

Очекује се да ће овај дио Словенске плаже за идућу туристичку сезону бити савремено изграђен, опремљен и уређен.

Скупштина општине изузела је из посједа ранијих корисника и дала Милки За радић и Љубомиру Филиповићу честицу земљишта 417/16 површине 119 м² и честицу земљишта 418/8 површине 40 м² КО Будва, ради формирања урбанистичке парцеле.

Скупштина општине је, на основу замјене, дала Џвијети Гвозденовић честицу земље 418/7 површине 327 м² и честицу 417/7 површине 110 м² у замјену за честицу 478/12 површине 500 м² — све у КО Будва.

БОРАВИШНА ТАКСА

Скупштина општине донијела је одлуку по којој ће се боравишна такса за идућу годину плаћати 20 динара дневно. Та средства у смјеравају се 75% СИЗ за изградњу и комуналну дје-

латност, а 25% Туристичком савезу.

Повећањем боравишне таксе значајно ће се допринијети финансирању комуналне и туристичке друштвене дјелатности у општини.

УСВОЈЕН ЗАВРШНИ РАЧУН БУЏЕТА ЗА 1982. ГОДИНУ

Буџетски приходи Општине за прошлу годину износе 109.223.429,42 динара, тако да је остварен вишак прихода од 910.520,00 динара, који је уплаћен у Фонд за економске односе с иностранством СР Црне Горе.

Остварени приходи и извршени расходи по Буџету за прошлу годину износе: приходи 109.223.429,49, а расходи 106.363.999,39 динара. Вишак расхода од 2.859.430,10 динара пренијет је у Буџет за 1983. годину.

Од пореза на промет остварено је 45.400.796,55 динара (42%), пореза из личног дохотка радника 16.903.112,97 (15%), пореза на промет непокретности и права 15.211.289,00 (14%), пореза од имовине — издавањем кредита 12.619.323,55 (12%), а сви остали приходи учествују са 17%.

Расходи Буџета извршене су у планираним износивима. У извјештају Службе друштвеног књиговодства о прегледу завршног рачуна стоји да нису утврђене незаконитости које би утицале на измјену прихода и расхода, као и вишак прихода који је сачињен у Нацрту завршног рачуна буџета за 1982. годину, па га треба поднијети на разматрање Извршном одбору и на усвајање Скупштини општине.

Скупштина општине усвојила је завршни рачун Буџета за 1982. годину.

ПОРЕСКИ ЗАВРШНИ РАЧУН

Разматрајући примједбе, предлоге и сугестије на предлог одлуке о одобрењу годишњег пореског завршног рачуна општине за 1982. годину, Извршни одбор је предложио, а Скупштина усвојила да се ова одлука скине с дневног реда, с тим да обрађивач, Општинска управа друштвених прихода, за наредну сједницу, припреми образложење из којег треба да се, између осталог, види висина резервних и наплаћених пореза и стање дугова. Образложење треба да буде разумљиво за најширу делегатску основу, јер питање пореске политике је значајно друштвено питање које има изузетно важну улогу у периоду мјера економске стабилизације.

ИМЕНОВАЊА

За начелника Општинског одјељења за општу управу и друштвене службе именован је **Драган Лијешевић**, дипломирани правник из Будве, досадашњи радник овог Одјељења.

Приморске новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакцијски колегијум. Главни и одговорни уредник: Владимир Станишић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва, телефон: 41-194 — Број жиро-рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штамп: Издавачко-штампарска радна организација „Обод“ — Цетиње — Преплата: годишња 120 динара; за иностранство 500 динара. — Рукописи се не враћају

НА КРАЈУ ГЛАВНЕ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

ЗНАЧАЈНА
ОХРАБРЕЊА

Љето на будванској ривијери као да се не предаје. Сунчано и топло вријеме и још увијек добра посјета хотелима и одмаралиштима чине да у Будви, Бечићима, Светом Стефану и Петровцу влада љетња атмосфера. Истина, на плажама је купача упадљиво много мање него прије двадесетак дана и то говори да су се многи гости, који су боравили у ауто-камповима и домаћој радиности, опростили с морем и плажама.

„Авала“ „Могрен“ и хотелски комплекс у Бечићима и даље су пуни, а у Светом Стефану и Петровцу су посљедњих дана августа и почетком септембра били по

АСФАЛТ ДО
ДОМА ЗДРАВЉА

Управо је завршено асфалтирање улице од магистрале до Дома здравља дуге 350 и ширине коловоза шест метара. Уређен је и простор паркинга простор, па је тако на најбољи могући начин ријешен проблем приласка овој здравственој установи у којој се налази и апотека. Остаје још да се на упадљивим мјестима поставе одговарајући знаци који ће гостима казивати гдје се налазе ове двије важне установе.

Д. Н.

пуњени изнад деведесет одсто, што представља охрабрење за крајње резултате овогодишње туристичке бербе. Слободних мјеста нема у одмаралиштима Заједнице за одмор радника Србије у Будви и Бечићима, затим у одмаралишту Београдске индустрије пива у Будви, Међународном омладинском центру и одмаралишту Чехословачких синдиката у Бечићима. Очекује се да ће се тако добра посјета задржати до краја септембра.

У хотелима је остварено преко двадесет одсто ноћења више него прошле године. Посебно охрабрује сазнање да ће финансијски резултати пословања бити за преко тридесет одсто већи од прошлогодишњих, што ће бити необично важно с обзиром на отежане услове привређивања у овој години.

Тврди се да је посјета аутокамповима и домаћој радиности била боља него лане. Истина, још не располажемо резултатима промета у тој врсти смјештаја и сумња се да ће се, због великог броја непријављених гостију, добити право стање о промету.

Д.

ДА НЕ ЗАБОРАВИМО!

На сједници Општинског комитета СК секретар Председништва ЦК СК Црне Горе Веласав Вуксановић је у својој дискусији, између осталог, упозорио да с припремама за наредну туристичку сезону на подручју Будве треба већ сада почети. Примједба ни мало сувишна, напротив необично је важно што се на такву обавезу подсетило на скупу најодговорнијих комуниста у општини, на коме се, иначе, расправљало о тренутно најважнијој обавези која стоји пред све друштвене и привредне чиниоце — спровођењу у живот Закључака 9. сједнице ЦК СКЈ о остваривању Дугорочног програма економске стабилизације.

Припрема туристичке сезоне у Будви, Бечићима, Светом Стефану и Петровцу, када је ријеч о извршавању обавеза на плану економске стабилизације, управо спада међу најпрече задатке. Јер, како посидемо, тако ћемо пожњети. То упозорење има и своје друге „тежине“. Једна је, између осталог, да један пут за свагда треба да престанемо с праксом да послове око припремања сезоне обављамо непосредно уочи доласка туриста, па временски трјеснац учини да много планираног не урадимо или овлаш обавимо. Не мало пута смо констатовали да нам се такав рад и понашања у „шпицу“ сезоне грдно свете. Затим, остало нам је много послова које је требало да посвршавамо до почетка овогодишње сезоне, а нисмо их ни начели. С друге стране, створили смо поприлично обавеза које треба да посвршавамо до прољећа, па ако опет будемо чекали „мјесец туризма“ оставићемо много рана које ће туристи запажати и које ће нам се светити.

Не смијемо заборавити на обавезе које смо створили према туристима. Наиме, повјеровали су нашим позивима и поново су на наше плаже дошли масовно. Одали су нам признања, али и оставили доста порука за „ситнице“ које су им сметале да се код нас још пријатније осјећају.

Остаје нам да својски засучемо рукаве и пријемемо на посао већ сада и тако не дозволимо да се ништа од онога што треба да урадимо заборавимо. Биће то крупан допринос извршавању обавеза прихваћених на плану економске стабилизације, а тиме и унапређењу туризма као основи нашег живљења.

Д. Н.

Изнад свих очекивања

Главна туристичка сезона на будванској ривијери је завршена. Мада је још рано за свођење биланса — остала је посезона од које се доста очекује — већ се може рећи да су постигнути резултати изнад очекивања, да је љето надмашило све прогнозе — посјета је била изнад предвиђања и највећих оптимиста.

Правна „инвазија“ почела је у другој половини јула, тако да се после 15. није могао наћи слободан кревет. Гости су се масовно задржали много дуже него прошле и ранијих година. Слободна соба се тешко могла наћи у домаћој радиности и у другој половини августа, а о хотелима и да не говоримо. Све ово вријеме били су попуњени аутокампови и одмаралишта на нашој ривијери. У такозваном шпицу на нашим плажама боравило је између 50 и 60.000 туриста.

— Очекивали смо добру посјету, али овакву гужву не — нисмо могли да удовољимо жељама оних који су тражили смјештај код нас. Било је доста странаца, па смо у току августа убацивали помоћне лежаје. Ево, наставља се тако и овог мјесеца. Сnižене цијене пансиона привукле су велики број домаћих гостију, а ту су и странци, који ће стизати све до краја октобра — рекли су нам у ООУР „Хотели Бечићка плажа“.

Баш као и бечићки угоститељи, и они у „Авали“ и „Могрену“ не знају за предах. Слободних мјеста није било током цијелог августа. Новоизграђени хотели освојили су домаће и стране госте, па је посјета изнад свих предвиђања. У „Авали“ и „Могрену“ и овог мјесеца очекују рекордну посјету. Цијене пансиона биће снижене тек 15. септембра, али

то у овом тренутку није толико важно. Интересовање за одмор у овдашњим хотелима је велико.

У другој половини августа и ових дана порасло је интересовање за одмор у хотелима Светог Стефана и Миочера. Капацитети атрактивних хотела на овом подручју боље се користе него у шпицу сезоне.

— Лијепо вријеме, које ће изгледа потрајати дуже, снижене цијене пансиона и, наравно, наше привлачно поднебје чине овоје. Посезона је добра. Сада је више странаца, а има доста и наших гостију. Посјетом у јулу и августу смо задовољни. Ипак, чини се, да веома добра посјета и велики број ноћења неће учинити да на ша каса на крају буде пуна. Цијене пансиона биле су доста ниске, а у ванпансион се код нас још увијек мало троши. То је и разумљиво ако се зна да још немамо објеката и садржаја који би утицали да гост, ино страни прије свега, дријеши кесу, да оставља долар, марку и другу монету. Истакло бих да задовољству, ипак, има мјеста, јер је посјета премашила наша предвиђања. Посебно радује то што су нови хотели — „Авала“, „Могрен“ и „Палас“ — добро радили и још увијек имају доста гостију. То је изванредан предзнак пред наредно љето — сматра Бранко — Дики Кажанегра, помоћник директора „Монтенегроекспреса“.

У Интерној банци „Монтенегротуриста“ добили смо податак да ће финансијски план — предвиђен је укупан приход од 5,7 милијарди динара — бити премашен и да ће девизна жетва бити боља од планиране.

Ово љето показало је да нам се туристи постепено враћају, нарочито неким мјестима на нашој ривијери,

која су после земљотреса била у „ауту“. Међутим, туристичке раднице не би смјеле да ухвати самозадовољство. Посјета је била добра, али туристи су се и овог љета жалили на своје домаћине. Било је непријављивања гостију, наплаћивања изнад тарифа, подизања цијена пића мимо одобрења надлежних служби (случај угоститеља Будве крајем августа) арогантност понашања домаћина који још увијек стављају фластере на шуко-утикаче, гасе бојлере, траже да гости иду на спавање кад и они и сличних, недолучних, понашања. Море нам је чисто, али не и плаже, на њима нема довољно тушева, санитарних чворова и кабина за пресвлачење. Трговци су још намргођени, поштански службеници, као и они у банкама, само натуцају по неку на њемачком, енглеском или неком другом свјетском језику, што ствара комичне слике пред шалтерима. Саобраћај никако да заузме право мјесто у туристичкој понуди. Нема договора међу превозницима и не поштује се ред вожње, а веома су штуром обавјештења о поласку аутобуса, нарочито оних који саобраћају у локалу.

С. Греговић

АПТЕКА —
ЗАКЉУЧАНА!

Један од договора на почетку овогодишње сезоне био је да поред новоотворене апотеке у згради Дома здравља обавезно треба да ради и она у „старој“ згради. Желело се да се гости поштеде од непотребних лутања и губљења времена да би купили аспирин, уље за сунчање и сличне свакодневне потрешитине.

Но, договор није испоштован. Средином августа, када је Будва доживљавала зенит туристичке посјете, неко се „досјетио“ и „сувишну“ апотеку једноставно затворио! Када смо се интересовали зашто је тако поступљено, одговорено нам је да је разлог томе био недостатак радне снаге, што ће рећи да је Будва тих врелих августовских дана са апотекарима била „у мањку“.

Нико се од одговора из будванског здравства и фармације није узбуђивао што су гости сатима чекали да се двери апотеке отворе. Једноставно, гостима су препустили да чекају и да се љуте, па је тако испало да фармацеуте не инте ресује какве ће утиске туристи понијети из Будве. Ваљда је то због тога што апотекари не сматрају да су и они туристички радници и да им управо од промета које туристи у љетњим мјесецима учине итекако зависи доходак, а тиме и лични доходи.

Да понашања у туристичком привређивању морамо радикално мијењати говори и „случај“ апотеке. Јер, да опет поновимо: није туризам, како то неки и даље сматрају и мисле само хотелска соба и сто у ресторани. Да би гост био задовољан и поново се вратио на будванске или плажу у Бечићима, важни су итекако аспирин и уље за сунчање.

Са свим тим у вези постављамо само још једно питање: зар одговорни у будванској Апотеци нијесу могли (или се нечему таком нијесу досјетили?) да замоле једнога или двојицу колега из унутрашњости да им у љетњим мјесецима помогну, а да им уз то остане времена да окусе дражи љета. Па, да вуци буду сити и овце на броју.

Н. Д.

ДРУГИ О НАМА

ПРВА ПОЛОВИНА АВГУСТА. Будва као кошница, нови хотели као — саће. Што више саба, то боље. То што су историја и природа према овом крају биле толико издашне никог, очигледно, не може да троне. Помама грађевинске спекулације као да се руга предивном пејзажу; за љубав „викендице“ типа грчког храма људи су спремно заборавили, чак, и свој историјски центар. Стари град је остављен на милост и немилост зубу времена... Кредити су употребљени у паметније сврхе.

Ниске цијене онемогућавају нам повећање квалитета, што нас држи у врзину колу и не да нам даље — рекао је Бранко Дики Канегера. — Оно што чини материјалне трошкове порасло је од маја прошле до јула ове године за 118 одсто. А ми смо цијене повећали за 10%! Односи трошкова хране у трговинским пансионима били су 15—16 одсто, данас су 50%. Ту је та зврчка. По стандардима француске Азурне обале Будви недостаје 7.000 рестораних столица. Можете да замислите какву клијентелу имамо кад се код нас тај недостатак не осјећа. Клијентела која за четрнаест дана два пута изађе на хевале, и то сматра проводом. Стога су опасна сва размишљања о полупансиону или варијанти ноћења с доручком. Људи би у том случају имали двије могућности: или да од хотелских соба направе шпајз са реноом на паркету или да једу «à la carte». Шпанија је визуелно јефтина управо због тога што нуди само собу с доручком, с том предношћу што гости могу да се хране и скупо и јефтино, како им одговара. Код нас може само скупо...

У њујоршкој „Валдорф Асторији“, која је појам хотелијерства, имате кафетерију у којој једете за четири и ресторан у којем једете за 400 долара, све из исте кухиње! Оно што отвори прчварницу ми пружамо могућност да за годину дана згрне паре и да га брига није што ћете му све то догодине срушити. Кад бисмо ресторане категорисали као Грци, знало би се: то ти је шеста категорија, код тебе плескавица има да стаје толико и толико, па ако хоћеш да буде скупља, а ти гради другу и трећу категорију, пријатељу.

Што важи за кафану, важи и за становање. Док се соба с погледом на море у хотелу обавезно више плаћа, у приватном смјештају сасвим је свеједно да ли станујеш на морском жалу или богу за леђима, са свакодневним шипчењем од четири-пет километара до жељеног плаветног циља. С обзиром да нема категоризације, свака шупа и рупа у коју може да стане кревет постала је — туризам! Статистика каже да у укупном капацитету општине Будва нема једнокреветних соба, двокреветних је само шест одсто, док су остале собе са три, четири или више кревета, с тим што ће ексер у зиду за љубав туризма спремно оди грати улогу ормана.

СИТНА РАДЊА

— Која врста потрошача пристаје на такво злостављање?

— То су они што једва састављају крај с крајем и на море долазе зато што је престиж у питању! Кад би неки југословенски завод тестирао здравствено стање послје „одмора“ у таквим условима (сува храна, неудобна постеља, загушљивост), гаранујем да би код 80 одсто туриста оно било лошије него кад су пошили.

„Ситна радња“ и мали шверц рестаурају „социјалне случајеве“ на начин на који то, рецимо, чини јужна Италија. Боље да издаје шупу и нуди мекике по плажи него, да не чује зло... Маса диктира закон и стога нико не дира у правилник донијет далеке 1965.

И — сви се лудо забаљају вицем о типу који разјарено улеће у туристичку агенцију и пита запрепаћену службеницу:

— Јесам ли ја човјек или фолксваген?

Она му се куне да је, ипак, човјек, а он, замислите тражи шефа.

— Човјек сте, кад Вам кажем! — убојећује га овај љубазно.

— Па, што ме онда стрпасте у гаражу?!

Штос, са једном ногом дубоко у збиљи. У Будви је стварно дивно и весело. Раздрагана маса витла на рингишпиту: дај вашара! Кад је гостовао симфонијски оркестар, извођачи су били бројнији од — публике. Публика воли народњаке и још више циркус. Италијански десеторазредни у којем је слон шампион старости, док би сваки коле амбициознији цукац на смрт испрепадао ороног лава којем није ни до чега, понајмање до дресера који му је тутао главу у уста.

Али, мислим старог лава и окрепимо лист новитетима сезоне. Као прво, туристички воз. Композиција снова с десет вансеријских вагона у којем, замислите, чистачица води главну ријеч!

Ако имамо чиме да се похвалимо, онда је то тај воз, једина ствар гдје смо постигли пун погодак — кажу у „Монтенегротуристу“. Хотелијерство има одређен ниво у односу на Југославију па и дио Европе. Годишња су нас мучиле те несрећне комуналије. Наше општине први пут схватају да смо туристичко подручје, захваљујући томе што председници општина Будва и Улцињ, Душан Љијешев и Миодраг Мировић, долазе право из туризма. Без те срећне околности, многи напори туристичке привреде пали би у воду. Први пут Будва и Улцињ имају третман туристичких градова. Први пут се у њима перу улице!

У АВГУСТУ НА НАШОЈ ОБАЛИ

— Није ли то прилично нормална појава? — питамо.

— Јесте, али кад се двадесет година нешто не ради, онда почетак звучи као чудо, зар не?

ПРОНАЂИ РУПУ

Упркос евидентном паду стандарда, домаће тржиште је испунило сва очекивања, дјелимично и због панданте калкулације стручних служби „Монтенегротуриста“. Странаца је више него лане: за разлику од Истре, рецимо, гдје најчешће стижу аутомобилом, чак 98 одсто страних туриста у Црну Гору долази у авио-аранжманима. Очигледан успјех сезоне на Црногорском приморју не објашњавају ни чеком, ни снабдијевањем, већ више „психичким“ моментима. Прво: Европа, у истој ситуацији као ми, одрекла се далеких путовања и вратила Средоземљу. Друго: они што су послје земљотреса рекли „ове године нећемо у Црну Гору“, сад кажу „па, добро, прошло је толико времена, можемо поново у Црну Гору“. Треће: пропагандне акције учиниле су своје. Четврто: иако се мислило да нема пара, домаћи гост никад није трошио више. И, нико се није пожалио да је скупо. Лани је Свети Стефан имао 125, ове године 186 домаћих гостију. Додуше, неки од њих живе у иностранству, али има, богами, и оних који живе овдје. Тиват и градски хотели у Улцињу једине су изразитије домаће оазе, све остало је прави љетњи коктел.

Ником више не пада на памет да домаћем госту нуди само оно што неће страни кад он просто луди за оним што има странац. Запео да за триста динара лежи на плажи Светог Стефана, а само двадесет метара даље та иста плажа је бесплатна. Исто море, све исто, али њему ђаво не да мира да онај тамо, ипак, има нешто боље. Да је ограда виша, дво-струко би навалили. Кад би се избу-

шиле рупе — плаћали би само да провире.

А стварно се ништа посебно не догађа, осим што ексклузивни гости Светог Стефана, сада с правом не-годују да су изгубили мир. За 150 динара, колико стаје улазница с конзумацијом, и групе и појединци могу да разгледају град-хотел — тврђаву — рај; да баце поглед у тапир петролејског магната из Дала-са; да завире ко се то тамо тушира или излежава у фабулозном „апар-тману краљева и звијезда“ с озна-ком 118. То је онај у којем је била Софија Лорен које се овдје сјећају као „красне једне жене која никад није марила колико је њеног виски-ја кришом испијено, док се шкрти супруг Понти стал... бунуо“. И нико није смио да узнемири госпођу кад би она својим тадашњим тјелохра-нитељима (данас, наравно, на дру-гим дужностима: напредовали су!) рекла да жели да буде сама; један је готово отпуштен кад је пустио Понтија. Ма, како да не пустим му-жа, јадо?

Те мале пикантерије одувијек су појачавале драж нашег најскупљег љетовалишта. Камо среће да је више таквих, да нисмо баш све гурну-ли у распродају, у бесцјење. Они го-сти за којима ми тако гласно кука-мо тврде, замислите, да је Свети Стефан сувише јефтин. То су они из цет-сета, екстралуксузни туристи које мами само натпис „ексклузивно“. Путују за свој ђеф приватним авио-нима или „конкордом“, хоће хотел с пет звјездица и најбољу храну, „своје мало острво, далеко од свјета и стресова“.

Нешто сасвим слично могу да на-ђу у Милочеру и Светом Стефану.

Хотелска организација „Свети Сте-фан“ добила је, уосталом, 1980. на-граду АВНОЈ-а за изузетне заслуге у туризму. С правом!

„ФАНТАСТИКО“!

Пуни смо готово сто одсто: као и увијек у доба „ферагоста“, најви-ше је Италијана. Остали гости — цијела Европа и знатно више Амери-канаца откако је „Пан Ам“ узео ре-довну линију за Дубровник — каже млади директор ове тако успјешне радне организације Драган Миковић. — Сумњали смо у сезону, а испало боље него што смо се надали, али далеко од нивоа за којим тежимо кад је ријеч о попуњености и деви-зном приливу. Потребна су и те ка-ква улагања и престојивања да би-смо привукли госте какве желимо. — Имате ли госте какве сте же-лели?

— Па, таквих је увијек мало, али има их, има. Распон цијена је огром-ан, од 30 до 600 долара дневно. Цијена од 30 долара не уклапа се међутим, у де-лукс варијанту. На-викли смо да се код нас добар хо-тел јефтино продаје, па би и нас радо сврстали у конфекцију и про-сјек. „Свети Стефан“ никад није био планиран за масовни туризам, већ смо настојали да у понуди Црногор-ског приморја имамо све од кампа до нечега стварно изузетног.

— Не знамо да узмемо паре, већ госта у десет шаљемо у кревет — додаје Млика Беланже, шеф прода-је. — Ми тако нећемо. Могли смо да губимо госте због телефона (нова централа, најзад, треба да прора-ди!), али на провод — у казину, ка-фићу, ресторану, бару, љетњој по-зорници — нико не смије да се по-жали. Сви хвале амбијент („зато што не личи на хотел“), услугу и храну. Наш хладан бифе, то је спе-ктакл. Људи се не усуђују да по-чну. Најтраженија је црногорска за-куска. Камо среће да има и рибе! На столу у директоровој канцела-

Стари град крајем априла 1979.

рији луксузна италијанска брошу-ра с импресивним фотографијама Светог Стефана. Поред њих пише: „Легенда каже да су нека острва у Југославији богови створили од суза звијезда и уздицаја мора по-следњег дана стварања свијета ка-ко би уживали у њима као у свом најљепшем дијелу“. Раскошну бро-шуру издала је римска агенција „Ди-пломат“. Њен власник Маурицио Соави боравио је на Светом Стефану као гост и истовремено уговарао по-словце за следећу сезону. Питамо га и о утисцима и туристичким нави-кама Италијана, наших најмно-бројнијих гостију овог љета.

— Италијан се ни за живу главу не одриче љета: умјесто три недеље остаће двије, макар и у кампу, аки — путоваће! — каже синјор Соави. — У моди је био Тунис, па је то прошло. Враћа се Шпанија. Пала је драхма, вратила се и Грчка. Тај пад Грци су искористили за снажну про-паганду у Италији. Поредак је сада овакав: Грчка, Шпанија, па Југосла-вија. Италијан хоће море, дивљу при-роду и хотел који не стаје много. Хоће, међутим, добро да једе. И да персонал буде срдачан. Избјегавао је Југославију из два разлога: ло-ша храна и хладно особље. Ми хо-ћемо да му кажемо да то није исти-на: код вас се једе — фантастично! Свети Стефан има 80 одсто позити-вног и 20 одсто негативног. То не-гативно односи се, прије свега на лошу услугу на плажи. Сломљене столице и сундобрани, чувар који не контролише ко улази, а обавезно пушта друге, дечко који се по цио сат не појави поред чамаца које из-даје. На тераси с музиком нешто ло-шија услуга. Платиш двјеста дола-ра, а не можеш да употребиш теле-фон.

Плаже Милочера познате су по љепоти. Влада ту нека дирљива интимност: гости се знају, долазе го-динама. Центар збивања, информри-сања и освежавања — кафеи „Заго“. Најомиленија личност: Жика — кро-фна. Појави се сваког сата, са „та-зе врућим“ посланицама које умје-шно прави његова боља половина и на којима је дигао — кућу.

ЉЕТО У ПИЈЕСКУ

Фамозни „Ас“ у Перација Догу смјестио се на немогућем мјесту. По-гледаш ли горе, према магистралу, учини ти се да ни орлови тамо ви-ше не лете. Море — кристал. Тера-са — милина од погледа. У собама — загушљиво. Ту, у рупи, вентилације нема. Ипак, „Ас“ има положај који је немогуће заборавити.

У Петровцу на мору велики хо-тели и кућице у цвијећу, све пуно као око. У приватном ресторану на обали чудо невиђено. Изложио газда Васа рибеље „немани“ — од лигања, до морског пса, преко бранчина, три-ља, барбуна, орада, „све фришко, из мора“ — као да је поморски му-зеј, а не кафана. Жесток деманти уобичајене жалопожке типа „нема-вам овдје више рибе, нестала је из нашег мора“. Није нестала, само је постала лукавија, опрезнија и нау-чила је све трикове. За улов је по-требан појачан труд, а ко да се тру-ди и бакће с морем, кад може да издаје себе.

Вишња Маријановић

Камером и пером будванском ривијером

Пошта у Будви је овог лета била нонстоп опсеједнута. Испред јавних говорница дуж ривијере стојали су редови од раних јутарњих часова до касно у ноћ. За следеће лето требаће их много више.

У хотелском комплексу Бечићи, који је ове године добио оцјену као најљепши и најугоднији туристички пункт Јужне Европе, прави је рај и за дјецу: дјечји базен и разноврзни реквизити за игру неодољиво привлаче.

Кад припече ова „небеска гламица“ — кажу ови млади људи — најпријатнији кутак после мора је Видиковац: ту се увијек нађе студена кригла пива и кафица уз обавезни повјетарац.

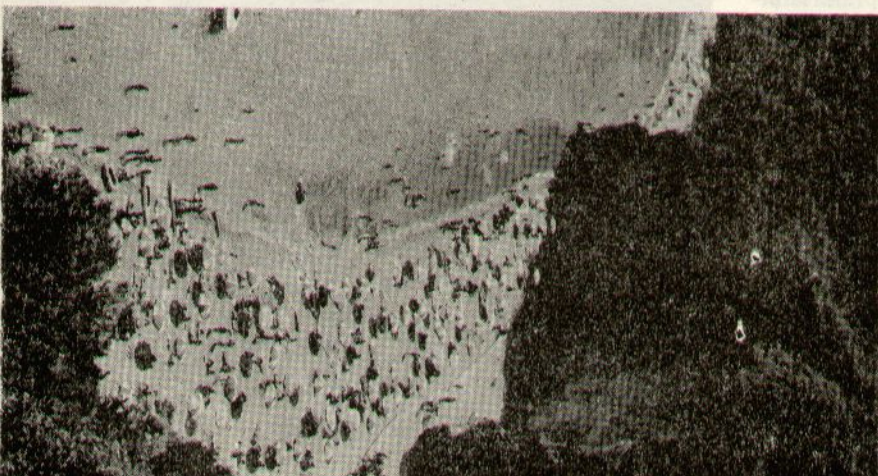
Дочек и испраћај брода постала је ријеткост у нашој луци. Ипак, у пристаништу се увијек нађе по нека јахта чији снимак уђе у многобројне албуме широм свијета.

Бечићка плажа — најљепша у Европи — овог лета добила је и још један епитет: најпунија.

Септембар је заиста код нас најљепши: умјерено сунце, топло море, панасион јефтинији, а воћа у изобиљу.

На луксузној и „сепаратној“ плажи Могрен могуће је купање само уз отаџбину улазнице.

Представљамо вам и најмлађег купача на Словенској плажи.

Почела школска година

Школско звонце огласило је 1. септембра почетак нове школске године у Основној школи „Стефан Митров Љубиша“ у Будви. Стигли су стари знаци школских клупа, али и прваци у пратњи својих родитеља. Као што се то види и на снимку Николе Шуљака, било је гуљве, али се све лијепо завршило. Прваци су се упознали са својим учитељима, они старији су се поздравили са старим знацима из разреда и — зборнице.

Пошто је школа била претијесна за нове малишане, љетос је интензивно рађено да би се добиле нове просторије. С обзиром да је зграда школе тако пројектована да се могу доградити нове учионице, то је и учињено. У приземљу су изграђена четири нова одјељења која ће омогућити несметано одвијање наставе. Радови су изведени стручно и квалитетно тако да се споља не може ништа уочити, а школа је сада ширира. За ове радове утрошено је преко три милиона динара.

С. Г.

ОД ОВЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ

НОВИ НАСТАВНИ ПЛАН И ПРОГРАМ

Педагошки савјет СР Црне Горе донио је нови наставни план и програм за основно образовање и васпитање, који ће се у овој школој години примјењивати у прва четири разреда (I, II, III и IV), а даље поступно да би у цјелини био примјењен у свим разредима 1987/88. школске године.

Нови наставни план и програм по својој савременој концепцији, структури, садржајима и методологији израде представља више квалитет. Обезбјеђени су садржаји и облици рада који представљају сигурнију и потпунију основу за остваривање васпитне функције школе, односно васпитне компоненте наставно-васпитног рада. За сваки наставни предмет дефинисани су циљ и васпитно-образовни зада-

ци и одабрани садржаји који обезбјеђују њихову реализацију, а, на крају, дата су упутства за реализацију наставног програма.

У наставном плану извршене су одређене измјене фонда часова из неких предмета. Смањен је број часова из српскохрватског језика, математике и физичког васпитања. Старији језик у IV разреду заступљен је с два часа као обавезан предмет (умјесто факултативног). У V и VI разреду заступљена је биологија мјесто познавања природе, с тим што је за одговарајуће садржаје у VI разреду смањен један час. Програм је обогаћен новим садржајима у оквиру појединог предмета увођењем нових васпитно-образовних области. Тако је програм матерњег језика

допуњен садржајима сценске и филмске умјетности. Поред редовне наставе и обавезних течајева, у плану и програму појављују се нови садржаји, који имају претежно васпитни карактер, и то: друштвено-корисни рад и час одјељенске заједнице (раније час разредног старешине).

Изражен је, такође, корективни педагошки програм, намијењен ученицима редовних одјељења с блажим физичким и психичким сметњама у развоју. Нови наставни план и програм детаљно разрађује и редовну, допунску, додатну и факултативну наставу, обавезне течајева, рад одјељенске заједнице и друштвено-корисни рад, професионалну оријентацију и слободне активности ученика, културну и јавну дјелатност школе, сарадњу школе и породице, рад ученичких организација, васпитање ученика за самоуправљање, педагошко-психолошку службу, рад школског педагога.

Друштвено-корисни рад, као обавезна радна активност, организује се почев од првог разреда. У програму су дати оквирни садржаји, а свака васпитно-образовна радна организација ће планирати задатке. Овај рад, који се у структури васпитно-образовне дјелатности основног образовања и васпитања предвиђа као нов садржај, отвара могућности да ученици свој рад изван школе доживљавају као неопходну интеграцију са средином и доприносе њеном развоју.

Марко Тановић

ОТВОРЕНА КЊИЖАРА „СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША“

У згради „Зета филма“ НИО „Побједа“ из Титограда отворила је своју књижару. Руководилац књижаре, која носи име Стефана Митрова Љубише, Стево Боновић, рекао нам је да ће у њој бити довољно разноврстног школског и канцеларијског прибора и материјала, затим издања књига и монографија „Побједе“, као и издања неких других наших кућа. Туристи ће у њој моћи да купе разгледнице и раз-

новрстне туристичке публикације, а од идуће године књижара ће бити снабђена и уџбеницима за основце и средњошколце. Како се новотворена књижара налази у центру Будве, несумњиво је да ће допринијети да посетиоци „љепотице југа“ на једном мјесту покупују потребне „мале ствари“ и тако им остане више времена за одмор и разгледање.

СУСРЕТИ

Југославију у срцу носимо...

У организацији ауто-мото савеза Југославије и Аустралије ове године је по други пут на СОРА „Бердап“ учествовала бригада младих „наших Аустралијанаца“. Чинили су је дванаест дјевојака и двадест младића наших исељеника из четири савезне државе Аустралије, већином гимназијалаца, и представљали су све наше народности које на далеком континенту живе. За учешће на акцији изабрани су преко конкурса који је расписао Координациони одбор југословенских заједница Аустралије. Одзив је, како нам је рекао командант бригаде „Братство и јединство“ и неуморни активиста међу нашим тамошњим исељеницима Јован Станковић, био велики и многим који су желели да на акцији учествују и боље упознају домовину својих родитеља та жеља се овога пута није испунила.

Трошкова доласка звионом од Сиднеја до Београда и назад који износе око двије стотине хиљада динара носе њихови родитељи и, како рече Весна Урсула, то је за све њих био „сладак“ издатак. Додала је:

— Сви ми, без обзира на године, Југославију у срцу носимо и учешће на радној акцији је за нас част и понос, а „открила“ нам је да је ово њено друго учешће на радној акцији у „старом крају“. Иначе, Весна марљиво учи матерњи језик и спрема се за преводиоца са српскохрватског на енглески. Матерњи језик родитеља добро знају и сви остали бригадери.

Бригада „Братство и јединство“ је на СОРА „Бердап 83“ четири пута проглашена ударном, добитници су највишег акцијашког признања Плакете „Вељко Влаховић“, затим Траке акције и посебног признања ССО Србије. Колектив хидро-електране „Бердап“ наградио их је десетодневним боровком у хотелу „Парк“ у Будви, гдје смо их упознали и с њима разговарали о утисцима са акције и боровка у постojбини својих родитеља. Причали су нам како се живи у Аустралији у којој има 350 хиљада Југословена.

Јован Станковић, командант бригаде и председник Координационог одбора ОРБ у Аустралији, каже:

— Да бригаду формирамо и отпутујемо на СОРА „Бердап“ сметње су покушавали да нам праве екстремне ус-

ташке и четничке организације. Лично су ми упућивали поруке да се „манем хорави посла“ и оптужују ме да помажем изградњу комунизма. Но, на нашој страни је огромна већина исељеника, па нас све те пријетње ни најмање не узбуђују, и доћи ћемо опет.

Бригадери Владан Бакић, Миодраг Ђурић, Драгана Миленковић, Јасмина Благојевић, Драгана Петровић и остали пуни су утисака са акције и боровка у Југославији. По повратку, кажу имаће пуно тога да причају својим вршњацима, родитељима и познаницима. Јер, омогућено им је да посјете Кумровец, Јасеновац, Кућу цвијећа и Козару, а за вријеме боровка у Будви обишли су Ловћен, Цетиње и Свети Стефан. Приређена им је шетња бродом уз будванске и светостефанске плаже.

Сви истичу да им се овдје највише свидјело то што се млади масовно друже, што код њих није случај. Драгану Миленковић, студента економије, највише занима систем нашег самоуправљања и, како рече, за студије економије се управо одлучила да би тај „југословенски феномен“ што боље упознала. Весна Урсула је за вријеме садашњег боровка у Југославији донијела животну одлуку: враћа се код баке и дједе у Београд и ту остаје за свагда.

Сви они носе упечатљиве утиске и свако „своју“ причу о свему што је у „старом крају“ видео и доживио. Радмила Дашов је импресионирана посјетом Куће цвијећа и каже да јој је сада много тога јасније и ближе о личности друга Тита као патриоте, револуционара, државника и човјека. Владан Бакић каже да му је послје посјете Јасеновцу постало јасно ко су и шта су били усташе и да ће о њиховим недјелима и злочинствима нашироко причати у Аустралији. Посјета Козари открила им је како се голоруки народ борио за слободу, а Ловћен, Цетиње и црногорско побережје су их опчинили.

На растанку су нас замолити да се у име њихово захвалимо свима на пажњи којом су били окружени на овом, како рекоше, њиховом „слатком путовању“. Новостеченим друговима и другарицама поручују да ће им одмах писати.

Драгослав Новаковић

Акцијашки из Аустралије: Снимак за успомену на једно незаборавно љето

СЛАВНИ ЛИКОВИ АНТИКЕ

Марко Катон — јунаштво и скромност

ВЈЕШТ БРАНИЛАЦ оптужених и познат бесједник, Марко Катон био је и не-подмитљив. У борбама с непријатељем показивао је да умије махати мечем и де-сницом — груди су му још као младићу биле пуне с-жиљака. У ратним походи-ма пратио га је само један слуга који му је носио хра-ну. Никад се на њега није наљутио, нити га прекорио кад му не би донио ручак или вечеру. Није пио ништа до воду, а кад би га јака жеђ освојила, затражио би сирћета или би, кад би га снага издала, примјешао ма-ло вина.

Своје имање сам је обра-ђивао, сједио поред огњи-шта и сам кувао репу. Кад су му самнитски посланици понудили слично злато, он их је одбио, рекавши да о-номе који је куваном репом задовољан не треба ника-квог блага — за њега је ље-пше да побјеђује оне који имају злата него да га он сам има. Знао је да је на-слада најачија мамац на зло, а тијело највећа несрећа за душу, па је изнад свега во-лио скромност и уздржљив-ост. Јео је са својим робо-вима — исти хљеб, с њима сједио за istim столом и пио исто пиће. А био је пр-во војничка трибун, затим квестор, конзул и цензор. Никад није обукао скупо од-ијело, а вино је, и као претор и као конзул, пио исто као и његови радници. Кад је наслиједио некакав шарени вавилонски ћилим, одмах га је продао; ниједна зрада на његовом имању није била окречена; никад роба није платио скупље од хиљаду и пет стотина дра-хама, јер, говорио је, њему нису потребни лијеви и раз-зјежени људи, већ јаки и марљиви радници. Према њи-ма није имао обзира — и-скоришћавао их је као то-варну стоку, а кад би за-шли у године гонио их од себе и продавао.

Марко Катон био је до-стојан дивљења у свом са-мосавлађивању. Кад је до-био Сардинију да њоме у-правља, никакв трошка ни-је затражио од те покраји-не, а све њене градове сам је пјешнице обинио. Био је неумитан у кројењу правде, а у службеним наређењима тачан и безобзиран.

Кад је једног дана рим-ски народ захтијевао у не-вријеме да му се дијели жи-то, Катон је покушао да га од тога одврати, па је сво-ју бесједу отпочео овако: „Тешко је, грађани, бесје-дити трбуху, кад он нема ушпију“... Жалећи се на ра-синност, говорио је „да се тешко може спасти град у коме се риба скупље прода-је од вола...“ Римљане је упоређивао с овцама: „Као што овце појединце неће да

слушају, а све заједно радо иду за пастирима, тако и ви, кад се састанете, допу-штате да вас воде људи ко-је не бисте хтјели да узме-те за савјетнике насамом“... Разговарајући једном при-ликом о власти жена, рекао је: „Сви људи владају сво-јим женама, а ми свима љу-дима, а нама владају жене“. Ово је, додуше, узето из Темистоклових изрека. Кад му је син преко своје мајке тражио много новаца, одгово-рио је: „Жено Атињани вла-дају над Хеленима, ја над Атињанима, падамно ти, а над тобом син, зато штеди своју власт, која га, а да он то не зна, чини најмо-ћнијим Хеленом“... За је-дног свог противника о ко-ме се мислило да живи сра-мотно и бесчасно, Марко Ка-тон је рекао: „Мајка тога човјека мисли да је то про-клетство, а не благослов, што је њега на земљи оста-вила“... Кад је краљ Еу-мен посетио Рим и сенат га сјајно дочекао, на опаску да је то честит човек и прија-тељ Римљана, Катон је од-говорио: „То може бити, али краљ је од природе месо-ждер!“ Затим је додао да ниједан од слављених кра-љева није достојан да се упоређује с Епаминондом, Периклом, Темистоклом, Ма-нијем Куријем или Хамилка-ром званим Барка... Знао је да каже: „Мени проти-вници завиде што сваког да на већ у праскозорје уста-јем и, не марећи за своје ствари, старам се за држа-вне. Па опет више волим да моје заслуге остану без благодарности него зла дје-ла без казне. Свима радо опраштам погрешке, само не себи“... Говорио је да разу-мни људи имају већу кор-ист од неразумних него што је неразумни имају од разумних... Сматрајући да заљубљеном човјеку душа живи у туђем тијелу, имао је обичај да каже како се у свом животу три пута по-кајао: први пут што је сво-јој жени повјерио неку та-јну; други пут што је путо-вао бродом куда је могао доћи и пјешнице; трећи пут што је само један дан жи-вио не написавши завјешта-ње.

Катон је тврдио да се о-нима који су га видјели ка-ко гони и туче непријатеље наметнула мисао да он ни издалека не дугује народу колико народ њему... Сво-јим војницима, који су у рату добар пљен освојили, поконио је још по фунту сребра, рекавши да је боље да се многи Римљани врате кући са сребром него мало њих са златом.

Прича се да је Катон го-тово педесет пута био опту-жен, а код једне парнице било му је осамдесет и шест година. Том приликом ре-

као је: „Тешко је бранити се од људи који већ припа-дају новом нараштају“.

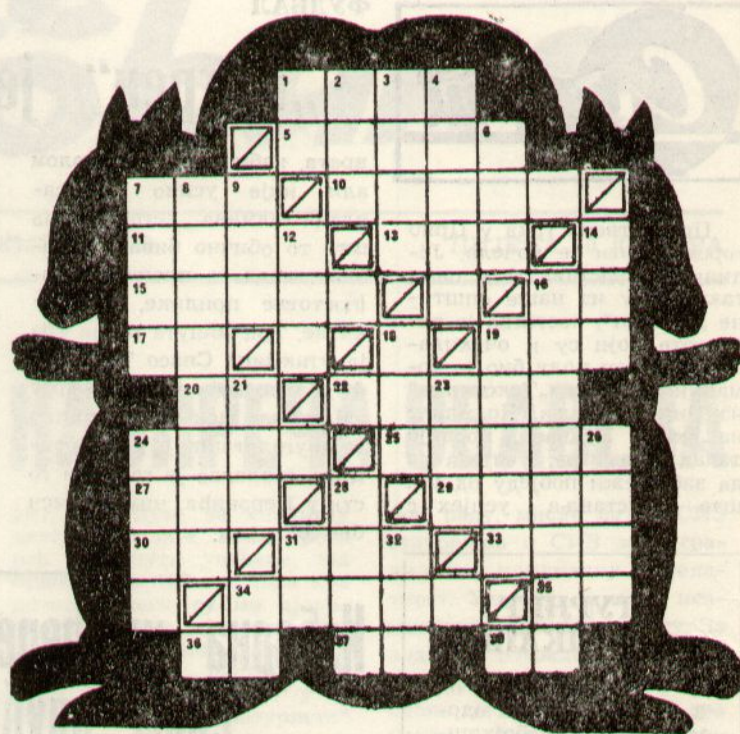
Десетак година после је свог конзулата Катон се на-дметао за цензорску слу-жбу, која се сматрала нај-вишом и врхунцем полити-чке каријере. Цензори су имали власт да онога који развратно живи избаци из сената. Они су испитивали и процјењивали имовину грађана и према томе одре-ђивали њихов положај и политичка права.

Када би се људи чудили што многи незнатнији од њега имају споменике, а он нема, Катон је одговарао: „Више волим да се питате зашто ми ни један споме-ник још није подигнут него зашто је подигнут.“ А знало се да у тренуцима највеће опасности сенат гледа само на њега, као морнари на кормилара, и да често, кад он не би био присутан, одла-жу послове који заслужују најхитније рјешавање.

„Ко бије жену или ди-јете“ — говорио је — „тај диже руку на највећу све-тињу“. За њега већу похва-лу заслужује онај ко је добар муж него онај ко је ве-лики сенатор. Кад му се ро-дио син, ниједан му посао, осим јавног, није био толи-ко нужан да не би био при-сутан кад му жена купа или повија дијете. Она га је до-јила својим млијеком, али је често и дјецу својих ро-бова узимала на своје гру-ди да би заједничим мате-ринским млијеком усађива-ла у њима љубав према свом сину... Да за прву на-ставу не би био благородан робу, Катон је сина сам у-чио да чита и пише, сам га учио гимнастици, поучавао у законима, показивао му како се баца копље, бори тешким оружјем, песница-јаши и пливањем савлађују вирови и брзе струје у Ти-бру. Својом руком крупним словима написао је истори-ју свога народа да би му син у кући имао прилике да се упозна с дјелима и обичајима предака. Упући-вао је сина да купује ри-бњаке, бање, мјеста за ва-љаонице, радионице за пре-раду смоле, пашњаке и шу-ме, говорећи да таквој имо-вини ни Јупитер не може да нуди и да не доликује мушкој глави, него жени у-довици, да стечено имање смањи.

Катон је знао само за два начина привређивања — земљорадњу и штедњу. У спису о земљорадњи налазе се и рецепти за готовљење колача и спремање воћа за зимницу.

Последње Катонovo др-жавничко дјело било је ра-зорене Картагине — рат је започет на основу његовог савјета и доказивања. Кад је завршио своју бесједу против Картагине, он је се нату раздрљио своју тогу и намјерно спустио неколико афричких смокава, па, кад су се присутни зачудили њиховој љепоти и величи-ни, рече: Земља која рађа такве плодове удаљена је од Рима само три дана пло-видбе! Тако је, кажу, по-дстакао трећи и последњи рат против Картагине.

Укрштеница

ВОДОРАВНО: 1) Један четинар, 5) називи, 7) врста земље, 10) позиви, 11) снага, 13) отац (словеначки), 15) страна женско име, 16) Лав Толстој, 17) упиши: ки, 19) дио тениске игре, 20) нео-пходан зачин, 22) крволочна звијер, 24) јело од кромпи-ра, 25) послје тога, 27) уз-вик при скоку, 29) дио га-рдере, 30) ауто-ознака Ри-јеке, 31) врста музике за младе, 32) наш књижевник (Данило), 34) врста цвјећа, 35) Сарајево, 36) без особе-ности, 37) прво и последње слово ћирилице, 38) итали-јанска потврда ријеч.

УСПРАВНО: 1) Јаков И-гњатовић, 2) Емилија, 3) кра-сна, дивна, 4) далматинско женско име, 6) аждаја, 7) усјеклина, 8) ријека у Аме-

рици, 9) женски глас, 12) грчки фудбалски клуб, 14) пошта — телеграф — теле-фон (скр.), 16) анали, 18) је-дина западноевропска престо-ница, 19) улица (турск.), 21) омладинска радна акција, 23) снажан, 24) отвор на ко-жи, 26) присвојна замјени-ца, 28) период, 31) музи-чка нота, 32) погодак у ко-шарци, 34) познати књиже-вник (Бернард).

РЈЕШЕЊЕ:

ВОДОРАВНО: 1) Јела, 5) имена, 7) ума, 10) апели, 11) ата, 13) ата, 15) Естер, 16) ЛТ, 17) ки, 19) сет, 20) со, 22) којот, 24) пире, 25) на-кон, 27) опа, 29) капа, 30) Ри, 31) рок, 33) Киш, 34) ше-бој, 35) са, 36) бо, 37) аш, 38) си.

НАЈМЛАЂИ САРАДНИЦИ

Маштопловом кроз космос

Налазим се у ракети неколико тренутака пред њено узлетање. Правац је планета Меркур. Обучен сам у астронаутско одијело. До мене је био робот Томи који ће ми за вријеме путовања бити једини друг.

Милони људи преко својих телевизора прате мој пут кроз космос. Тада почиње одбројавање: 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1; 0. Узлетјели смо. Снажни мотори ракете запарали су небо. Око мене су разни компју-тери и екрани. На једном је земља од које се све више удаљавао, на другом стање мотора и брзина лета, а на трећем смо били ја и Томи.

Када је дошло вријеме ручку, Томи би ми до-носио таблете и пасте, јер правих објела није било. За вријеме путовања, да нам не би било доса-дно, укључио бих аутоматског пилота и играо с То-мијем шаха, стони тенис или бих се купао у базену. Томи би ме увијек побјеђивао у шаху у стоном те-нису, али се није смио купати, јер би за тили час потонуо и зарђао.

Послије десет дана лета стигли смо на Меркур. Тамо смо срдочно примљени. Зачудили су се Томију, а ја сам се изненадио кад сам видио да ни један становник Меркура није височији од 90 сантиметара.

Сјутрадан смо пошли у истраживање Меркура. Највише времена посветио сам изучавању ријетких биљака. Сваку бих посматрао под микроскопом. Гле-дајући једну, утврдио сам да она има својство лијека против ћелавости. И пошто ми је тата ћелав, узео сам сјеме те биљке и ријешо да га понесем на зе-мљу.

Једног дана сам се шетао с Томијем покрај обале једног језера. Одједном се указала нека чудна свјетлост која ме је заслијепила тако да сам морао да затворим очи. Кад сам их поново отворио био сам у својој соби, у кревету. Умјесто Томија поред мене је била мајка која ме је будила. Схватио сам да је то био сан. Погледао сам на сат, било је десет минута до осам. Брзо сам се обукао и као пројектил отрчао у школу.

Никола Свртица

РЕБУСИ ★ РЕБУСИ ★ РЕБУСИ

Првенствена трка у Црно горској лиги је почела. Једини представник у овом такмичењу из наше општине „Могрен“, постигао је резултате који су и очекивани. У првом колу био је домаћин екипи „Текстилац“ из Бијелог Поља. Подмлађе на екипи Будвана, послје допадљиве игре, успјела је да забиљежи побједу од 1:0, што представља успјех с

ФУДБАЛ

„Могрен“ је стартовао

врата, избио сам пред голом али није успио да савлада голмана „Зете“. И, као што то обично бива у фудбалу, када се пропусте стототне прилике, слиједе казне. Три минута прије краја утакмице Спасо Ђуретић, фудбалер који је носио дрес „Могрена“ док се такмичио у друголигашкој конкуренцији, савладао је голмана који је Перовића, чиме је меч био одлучен.

Овај пораз није депримирао младиће које води тренер Божовић. Ђонових, Мушуре, Зеца, Чоковић, Андрић, Цвијовић, Пићан и остали тек треба да се доказују. Пред њима су утакмице које ће, нема сумње, значити каљење за неоспорене таленте. И амбиције Будвана су у складу с тренутним могућностима: пласман у средишњој табели.

С. Г.

ТУРНИР
ОДБОЈКАША

У Бечићима је од 3. до 6. септембра одржан велики одбојкашки турнир који је назван „Дани одбојке Будва 83“. Учествовале су екипе: „Рибница“ из Краљева, „Црвена звезда“ из Београда, „Будућност“ из Титограда, „Електрокосово“ из Приштине, „Љубиње“ из Љубиња и домаћа „Авала“.

— Ово је био доста јак турнир с обзиром да на њему учествују екипе из прве, прве Б и друге лиге. Наступили су познати играчи и гледаоци су уживали у приказаној одбојци. Утакмице је, поред домаћих, пратио и велики број страних гостију који су боравили у хотелском комплексу у Бечићима, рекли су нам представници Одбојкашког клуба „Авала“.

Утакмице су играли по једноструком бод систему, а све екипе биле су подијељене у двије групе. Играло се на спортским теренима ООУР „Хотели Бечићка плажа“.

Најбоље екипе и појединци добили су пехаре и пригодне поклоне које је обезбедио организатор турнира. У вријеме одржавања турнира одржано је савјетовање за тренере и судије с подручја Црне Горе. О одбојкашким спорту, правилима и осталом говорио је истакнути стручњак Драгољуб Сиротановић.

Г.

обзиром да „Текстилац“ спада у најјакшије екипе у лиги.

У другом колу „Могрен“ је гостовао у Голубовцима. Домаћин је славио побједу од 2:0, али, према извјештајима с ове утакмице, гости нису разочарали. Само у почетку су играли затворено, оријентишући се углавном на одбрану да би послје примљеног првог гола отворили игру, опасно угрожавајући гол домаћина. Млади Пићан је у првом дијелу утакмице имао двије веома повољне прилике за постицање голова, али у одсушним тренуцима затајила је његова левица. Најзрелије шансе за изједначење имао је Цвијовић који је у два на-

Изборна конференција у боксерском клубу „Будва“

Послије пет година састали су се делегати у Скупштини Боксерског клуба „Будва“. Досадашњи рад оцијењен је као веома успјешан упркос тешкоћама у којима се клуб налази (оне су углавном материјалне природе). Истакнуто је да клуб ради на аматерској основи и окупља младиће које привлачи племенита вјештина. Има шездесет регистрованих чланова, мада је тек половина актив-

них. Неколико младића — ту посебно треба истаћи Ратковића — постигли су запажене резултате на такмичењима у земљи.

Изабрани су органи и тијела клуба чији је предсједник Владо Кажанегра бивши боксер титовградске „Будућности“. Екипу ће и даље тренирати Павле Бучај, такође бивши боксер, који је носио дрес „Никшића“.

Г.

ВАТЕРПОЛО

Слабије од очекивања

Ватерполисти „Будве“ завршили су такмичење у међурепубличкој лиги — група југ. Тријумфовао је, како се и очекивало, сплитски „Јадран“, доскорашњи прволигаш и некадашњи шампион државе, који ће се, највјероватније, наредне сезоне такмичити у „старом јату“.

Прије почетка првенства, Будване су стручњаци убрајали у групу фаворита за највиши пласман — заједно с „Јадраном“ и „Бијелом“. Међутим, наши ватерполисти нису оправдали очекивања. Играли су испод својих могућности и на крају се пласирали у средини табеле. Јадран није имао озбиљнијег конкурента, али треба рећи да су Будвани далеко иза „Бијеле“, „Ривијере“, и још неких екипа. Тим је састављен од играча који чине спој младости и искуства, али још није уигран како треба. Док су поразе против фаворита очекивани, навијачима је тешко пало када су губљени бодови и на свом пливалишту од такозваних аутсајдера. Времена за поправке има на претек. Предстоји још доста до идуће сезоне.

Г.

У ПОДМОРЈУ ЈУЖНОГ ЈАДРАНА

Наставља се трагање за нафтом још пет година

Трагање за нафтом у подморју јужног Јадрана се наставља. У наредних пет година циновска сврдала с

бродова-платформи покушаће да погоде у нафтну жиљу, како би се коначно пришло експлоатацији „црног злата“ које нашој земљи, као и цијелом свијету, толико недостаје.

У которском „Југопетролу“ ових дана нам је саопштено: у Лондону је потписан анекс уговора с америчком фирмом „Вјутес гас оил цо“ о заједничком улагању за истраживање нафте и гаса на Блоку —1 Црногорског приморја. Улагања за истраживања на Блоку —1 износе 30 милиона долара. Међутим, за нафтом ће се у наредних пет година трагати на већој површини која захвата простор од 80.000 квадратних километара, и у те сврхе инострани партнер ће уложити ако 120 милиона долара.

Предвиђене су три истражне бушотине. Радови на првој треба да почну у четвртном кварталу идуће године.

— Страни партнер је веома заинтересован за даља истраживања и његови стручњаци су оптимистички расположени. Досадашња истраживања дали су охрабрујуће резултате и након нових, која ће услиједити, очекује се да буду пронађени нафта и гас у комерцијалним количинама, кажу у „Југопетролу“.

У протеклих десет година у подморју јужног Јадрана биле су постављене три бушотине. Свака од њих дала је резултате који су стручњаке опредијелили на нова трагања: бушотина „Јужни Јадран —1“ дала је гас, на бушотини „Јужни Јадран —2“ појавила се и нафта, док је на бушотини „Јужни Јадран —3“ откривена нафта доброг квалитета, али, на жалост, не у комерцијалним количинама.

С. Г.

Кутак за разоноду

КАЗАЛИ СУ...

И УВИЈЕК МУ ТАКО КАЖУ

ЖАН ЖАК РУСО:

— Кад год жене желе да од мушкарца направе питому овцу, увијек му кажу да је лав са челичном вољом.

*

ДОСТОЈЕВСКИ:

— Ако при свакој пријатељској услузи одмах мислите на захвалност, онда ниси даровао, већ продао.

*

БОДЛЕР:

— Живот је болница у којој је сваки болесник обузет жељом да промијени кревет.

*

КОЛОМАН МИКСТ:

— Неким људима је милија помисао да пчеле уједају него да дају мед.

*

БЕРНАРД ШО:

— Што год више посматрам свијет, све више долазим до закључка да је мудро што се затварају криминалци, али да је и за жаљење што не затварају и глупаке.

*

ВИНСТОН ЧЕРЧИЛ:

— Не треба рачунати на људску мудрост, већ водити рачуна о њиховој лудости.

*

ДЕНИ КЕЈ:

— Кад сам био дјечак говорили су ми да само магарац и бандера не мијењају навике. Никад нисам желио да будем укључен у ту категорију.

ЧЕКА

— И ви кажете да знате ко вам је украо кола, а, ипак, нећете да га пријавите?!

— Да, чекам да га префарба!

ДА ЗАБОРАВИ

— Не схватам зашто си купио тако тијесне ципеле, па се мучиш и стално стењеш!

— Хтио бих да заборавам све друге бригае.

КАКО ЈЕ МОГАО

— Милане, сине, што је то на челу?

— Ништа, тата, случајно сам се ујео.

— Шта причаш којешта? Како си могао зубима да дохватиш сопствено чело?!

— Попео сам се на столицу!

САМООДБРАНА

— Оптужени сте да сте хтели да удавите љекара који вас је лијечио. Зашто сте то покушали?

— У самоодбрани!

ПРВО ДА МУ ОБЈАСНИ

— Драги мој пријатељу, у тој ствари ти си најобичнији магарац!

— Чекај, чекај! Прво ми објасни да ли сам ја твој пријатељ зато што сам магарац или сам магарац за то што сам твој пријатељ!